

MÅL OG PRIORITERINGER

De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK) har følgende overordnede samfunns mål, gitt av Kunnskapsdepartementet (KD): *Etisk god og ansvarlig forskning.*

I tråd med dette skal FEK bidra til at all forskning i offentlig og privat regi i Norge skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. FEK skal prioritere å bistå forskere og forskningsinstitusjoner, men også bidra til at andre aktører tar hensyn til forskningsetikk, og til at samfunnet som helhet har tillit til forskning.

På bakgrunn av rammer som er gitt av KD, uttrykker strategien FEKs særlige prioriteringer i perioden 2026-2030. Strategien tar hensyn til relevante utviklingstrekk og behov i forskningen og samfunnet, samt FEKs mulighet for å bidra til utviklingen av forskningsetikk nasjonalt og internasjonalt. Strategien gjelder hele FEK, og følges opp gjennom handlings- og aktivitetsplaner. Den legger til grunn at komiteer og utvalg er faglig uavhengige, og gjør egne prioriteringer innen sine ansvarsområder.

FEK har valgt å legge vekt på følgende utviklingstrekk:

- Det økende mangfoldet av aktører i forskning gir nye muligheter for kunnskapsutvikling, men også et større behov for forskningsetisk kompetanse hos flere.
- Utviklingen innen kunstig intelligens krever nye avklaringer av både individuelt og institusjonelt ansvar, og klargjøringer av hvordan etiske normer skal forstås og anvendes på feltet.
- Økt polarisering, trusler mot forskningens frihet og svekket tillit til visse forskningsfelt forsterker behovet for å løfte forskningsetikk som fundamentalt for ansvarlig forskning. Den økende geopolitiske usikkerheten understreker behovet for å styrke rammeverk som fremmer internasjonalt samarbeid og bidrar til en felles forståelse av grunnleggende prinsipper for forskning.

Mål 1

Fremme forskningsetisk kompetanse og engasjement hos forskere

FEK skal:

- tilby ressurser og veiledning som møter aktuelle behov
- være en pådriver for ansvarlig bruk av KI
- synliggjøre muligheter og utfordringer ved internasjonalt samarbeid

Mål 2

Støtte arbeidet med forskningsetikk ved forskningsutførende institusjoner

FEK skal:

- være en pådriver for at institusjonene videreutvikler systemer og en kultur som ivaretar forskningsetikk og forskningens frihet
- lage flere ressurser for ansvarlig håndtering av forskningsetiske spørsmål og uredelighetssaker
- videreutvikle møteplasser for erfaringsutveksling og dialog
- bidra til å styrke behandlingen av forskningsetiske saker og koordinere og veilede de regionale komiteene for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK)

Mål 3

Være en pådriver for forskningsetikk i samfunnet

FEK skal:

- fremme god forskningsetisk diskusjon i offentligheten og synliggjøre forskningsetikkens ansvarliggjørende og muliggjørende funksjon
- oppmuntre og bistå aktører i forskningssystemet til å ta forskningsetisk ansvar
- delta aktivt i utviklingen av nasjonale og internasjonale rammeverk for forskningsetikk, og fremme forskningsetiske hensyn i politikkutvikling

Mål 4

Styrke kapasiteten og samarbeidet i FEK

FEK skal:

- bedre evnen til å håndtere tverrfaglige problemstillinger effektivt
- styrke opplæringen av nye ansatte og medlemmer
- sikre og synliggjøre kunnskap og god praksis i sekretariatet og i komité- og utvalgsarbeid
- sikre gode og åpne beslutningsprosesser